

no izobraževanje kar najtesneje povezano s sfero dela, a ni zanemarljivo, da se občasno pojavi težnja po tem, da naj v prvi vrsti služi gospodarstvu. Jasno je tudi, da v splošnem boljše stanje gospodarstva pomeni določene prednosti za vse, za družbo v celoti, prinaša npr. več delovnih mest ipd., nesmiselno pa je brez razmisleka pristati na neoliberalistične zahteve, da mora biti tudi ob rastočem gospodarstvu možno, da ogromno posameznikov živi pod robom preživetja le zato, ker dobički za lastnike in delničarje niso dovolj visoki, če delavce plačamo pošteno. Ne moremo reči, da sistem poklicnega in strokovnega izobraževanja in njegovi posamezni deli delujejo dobro, če relativno veliki odstotki posameznikov z določenimi kvalifikacijami dolgoročno niso zaposljivi ter če tisti, ki imajo zaposlitev, ne morejo dostojno živeti od lastnega dela. Na tem področju se vidi, da je prepletenost gospodarstva in poklicnega in strokovnega izobraževanja velika.

Zaradi vsega tega bomo preverili, kako se na področje izobraževanja prenaša neoliberalistična logika, ter navedli nekaj primerov po zahtevah, ki bi ob doslednem upoštevanju vodile v smer večjega razslojevanja.

- Začnimo z Belo knjigo o izobraževanju in usposabljanju v Evropi iz leta 1995 (*Teaching and learning ...*, 1995). Brez olepševanja preberemo, da naj bi Bela knjiga vseživljenjskemu učenju dodelila ključno vlogo pri vzpostavljanju nove družbe s prostim pretokom informacij, znanja, dobrin in ljudi, ter s fleksibilno delovno silo, ki se jo lahko zavrže. (Kallen⁴, 2002; po: MacPhail, 2008: 74) Lahko bi rekli – z delovno silo za enkratno uporabo. Beli knjigi se očita tudi, da zelo malo ponuja, da bi razširila razumevanje vseživljenjskega učenja, zavzema se celo, da bi za zožala razumevanje tega termina. MacPhail navaja mnoge avtorje, ki odkrito analizirajo Belo knjigo kot neoliberalni dokument. Iz tega lahko tudi sklepamo, in naj to velja tudi za navedbe vnaprej, da so orodja, ukrepi, ki iz tega sledijo, med njimi zagotovo priznavanje neformalno pridobljenega znanja, nedvomno neoliberalna orodja, ki nagovarjajo posameznike k prilagajanju gospodarskim in družbenim spremembam, pri čemer pa imajo odgovornost za to v rokah, seveda, predvsem posamezniki sami.
- Lizbonska strategija (*Lizbonska ...*, 2000), s katero je bil leta 2000 zastavljen cilj, da Evropska unija do leta 2010 postane najbolj konkurenčno, dinamično ter na znanju temelječe gospodarstvo na svetu. Ne glede na to, da so bili cilji kasneje spremenjeni, in ne glede na to,

4 Kallen, D. (2002). Lifelong learning revisited. V: Istance, D., Schuetze, H. G. Schuller, T. (eds.) *International perspective on lifelong learning: From recurrent education to the knowledge society*. Buckingham: Open University Press.